

METSÄTAITOMESTARUUSKILPAILUJEN JÄRJESTÄJÄN OPAS

Suomen Metsäurheiluliitto r.y.

2001

Ari Niiranen - Reino Seilonen

METSÄTAITOMESTARUUSKILPAILUJEN JÄRJESTÄJÄN OPAS

SISÄLTÖ

	sivu
Alkusanat	3
1. Järjestämisoikeus	4
2. Organisaatio	5
3. Suunnitelmat	7
4. Lupa-asiat	9
5. Kilpailukeskus	9
5.1. Kilpailukeskuksen valinta	9
5.2. Liikenne ja opastukset	10
5.3. Kilpailutoimisto	11
6. Huolto	13
6.1. Majoitus	13
6.2. Pukeutuminen ja peseytyminen	13
6.3. Ruokahuolto	14
6.4. Kuljetukset	14
6.5. Ensiapu	14
6.6. Lastenhoito	15
6.7. Muu huolto	15
7. Radat	16
7.1. Metsätaitotehtävät/kesäkilpailu	16
7.2. Suunnistus	17
7.3. Metsätaitoviesti/suunnistus	18
7.4. Metsätaitohiihto	18
7.5. Metsätaitoviesti/hiihto	19
8. Tulospalvelu	19
9. Talous	20
10. Käsiohjelma	21
11. Kuulutus	22
12. Tiedotus	23
13. Palkinnot	24
14. Kokoukset, kutsuvieraat ja palkintojenjakotilaisuus	25
14.1. Kokoukset	25
14.2. Kutsuvieraat	25
14.3. Palkintojenjakotilaisuus	26

LIITTEET

ALKUSANAT

Metsäammattissa tärkeiden tietojen ja taitojen sekä ruumiillisen kunnon kehittämiseksi ja säilyttämiseksi järjestetään metsätaitokilpailuja. Sekä kesä- että talvikilpailuissa noudatetaan Suomen Metsäurheiluliiton hallituksen vahvistamia sääntöjä. Sääntöjen ja oikean kilpailuhengen mukaisten kilpailujen aikaansaamiseksi on Suomen Metsätaitomestaruuskilpailuissa noudatettava myös metsätaitokilpailujen valvontaohjeita.

Metsätaitokilpailujen järjestäminen on ammattitaitoa ja -tietoa sekä huolellisuutta ja kokemusta vaativa tehtävä. Metsätaitokilpailujen säännöt antavat perusteet kilpailujen järjestämiselle. Kilpailujen valvonnan ensisijainen tarkoitus on sääntöjen ja oikean kilpailuhengen mukaisten kilpailujen aikaansaaminen.

Kilpailujen järjestämistä koskevat käytännön ohjeet ovat kuitenkin olleet hajanaisia ja osittain puuttuneet kokonaan. Metsätaitomestaruuskilpailujen arvolle kuuluvan järjestelyjen tason varmistamiseksi Suomen Metsäurheiluliiton hallitus päätti kokouksessaan 16.5.2000 antaa kahdelle hallituksen jäsenelle, Reino Seiloselle (Kainuun Metsätaito) ja Ari Niiraselle (Pohjois-Karjalan Metsäurheilu) tehtäväksi laatia "Metsätaitokilpailujen järjestäjän ohje".

Laadittu ohje ei ole sääntöjen ja valvojan ohjeen tapaan metsätaitokilpailun järjestäjä sitova. Ohjeen asemesta olemmekin antaneet teoksellemme nimen "Metsätaitomestaruuskilpailujen järjestäjän opas". Opas perustuu pääasiassa tekijöiden toimintaan vuosien 1997 ja 2000 kesämestaruuskilpailujen ja vuoden 1992 talvimestaruuskilpailujen sekä muiden metsätaitokilpailujen järjestämisessä keskeisissä tehtävissä sekä omiin kokemuksiin kilpailijoina. Lisäksi tekijät ovat saaneet varteenotettuja korjausehdotuksia muilta SMUL:n hallituksen jäseniltä ja metsäurheilijoilta.

Oppaan tarkoituksena on ennen kaikkea olla apuna metsätaitomestaruuskilpailujen järjestämistehtävissä toimiville. Toivomme, että oppaasta löytyy käytännön järjestämistyötä helpottavia ratkaisuja useimpiin järjestämistyössä eteen tuleviin kysymyksiin. Opasta voivat soveltuvin osin käyttää myös muiden metsätaitokilpailujen järjestäjät.

Suomen Metsäurheiluliitto r.y:n hallitus on hyväksynyt tämän oppaan 5.2.2001.

Hyvin järjestetyt metsätaitokilpailut tuovat onnistumisen elämyksiä niin kaikille osanottajille kuin vaativassa järjestämistehtävässä olevillekin.

Liperissä ja Kajaanissa helmikuussa 2001.

Ari Niiranen

Reino Seilonen

1. JÄRJESTÄMISOIKEUS

Suomen Metsäurheiluliiton (SMUL) hallitus myöntää anomuksesta SM-kilpailujen järjestämisoikeuden metsäammattilaisten muodostamalle järjestelytoimikunnalle tai yhdistykselle sekä hyväksyy kilpailuajankohdan. Kesämestaruuskilpailujen järjestämisoikeuksia on yleensä myönnettyinä 2-4 seuraavalle vuodelle ja talvimestaruuskilpailujen järjestämisoikeuksia 4-6 vuodelle.

Suunniteltaessa mestaruuskilpailujen järjestämisoikeuden hakemista, on ensin selvitettävä, mikä on ensimmäinen mahdollinen vuosi kilpailujen järjestämiselle. Tiedot jo myönnettyistä järjestämisoikeuksista saa SMUL:n sihteeriltä.

Mestaruuskilpailujen järjestäminen on toiminnallisesti merkittävä ja metsäurheilupiirin talouden kannalta tärkeä tapahtuma. Päätös järjestämisoikeuden hakemisesta on yleensä perusteltua tehdä metsäurheilupiirin hallituksen esityksestä piirin yleisessä kokouksessa.

SMUL:n hallitukselle sihteerin osoitteeseen lähetettyyn anomukseen kilpailun ajankohta esitetään vuoden tarkkuudella. Lopullista kilpailuajankohtaa päätettäessä otetaan huomioon ainakin suunnistuksen, hiihtosuunnistuksen ja hiihdon SM-kilpailujen ajankohdat.

SMUL:n hallitus käsittelee anomukset yleensä seuraavassa kokouksessaan. Hakuajankohdasta riippuen päätöksen saaminen kestää enintään neljä kuukautta.

2. ORGANISAATIO

Metsätaitokilpailujen järjestämiseen liittyy lukuisia tehtäviä. Kilpailujen onnistunut järjestäminen edellyttää näiden tehtävien suunnitelmallista ja huolellista organisointia. Tehtävät, vastuut ja valtuudet jaetaan osa-alueittain selkeästi kiinnittäen erityistä huomiota vastualueiden välisiin saumakohtiin.

Kilpailujen järjestämisestä vastaa yleensä erityinen järjestelytoimikunta. Tarkoituksenmukaista on, että metsäurheilupiiri nimeää ja valtuuttaa järjestelytoimikunnan tietyillä edellytyksillä ja rajauksilla kilpailujen järjestämiseen. Järjestelytoimikunnalle jää raportointi- ja tilitysvastuu piirille. Järjestelytoimikunnan mahdollisimman itsenäinen asema tehtävissään mahdollistaa tehokkaan toiminnan ja päällekkäiseltä hallinnoinnilta vältytään.

Metsäurheilupiirin yleinen kokous päättää viimeistään 1-2 vuotta ennen kilpailuajankohtaa seuraavista mestaruuskilpailujen järjestämiseen liittyvistä asioista:

- henkilövalinnat, ainakin:
  - järjestelytoimikunnan puheenjohtaja, kilpailunjohtaja
  - tilintarkastajat ja
- mahdollisesti myös:
  - sihteeri, kilpailujen varajohtaja
  - pääratamestarit
  - taloudenhoitaja
  - suunnistuksen valvoja
- henkilöesitykset SMUL:n hallitukselle
  - kilpailun valvojaksi
  - ylituomariksi
- kilpailun suojeleijan pyytäminen
- pankkitilin avaaminen, tilinkäyttövaltuudet ja alkusaldon siirtäminen
- taloustuloksen käyttö/tappiosta vastaaminen.

Kilpailun valvojaksi tulee esittää metsätaitokilpailujen säännöt ja valvontaohjeen hyvin tunteva, järjestämis- ja kilpailijakokemusta metsätaitokilpailuista monipuolisesti omaava henkilö muusta kuin järjestävästä metsäurheilupiiristä. Valvojan toimintamahdollisuuksien luomiseksi ja kustannusten pitämiseksi kohtuullisina valvoja kannattaa nimetä lähellä kilpailupaikkoja sijaitsevasta metsäurheilupiiristä.

Suunnistuksen valvojalta edellytetään metsätaitokilpailujen sääntöjen mukaista pätevyyttä. Metsätaitokilpailujen tuntemus on eduksi myös suunnistuksen valvojalle.

Ylituomarilta edellytetään samoja tietoja, taitoja ja ominaisuuksia kuin kilpailun valvojalta. Ylituomariksi kannattaa esittää oman metsäurheilupiirin henkilöä, joka ei ole muissa järjestelytehtävissä mukana.

Järjestelytoimikuntaan kuuluvat kilpailunjohtaja, sihteeri ja kaikkien keskeisten osa-alueiden vastuuhenkilöt. Järjestelytoimikunnan puheenjohtaja voi olla erillinen tehtävä tai se voidaan yhdistää kilpailunjohtajan tehtävään.

Kilpailun järjestämisen vastuualueet voidaan jakaa usealla eri tavalla. Keskeisimmät osa-alueet ovat kuitenkin samat. Kesä- ja talvikilpailujen välillä on eroa ratojen laatimisen osalta.

Seuraavassa on metsätaitokilpailujen järjestämisen keskeisimmät osa-alueet ja esimerkki järjestelytoimikunnan tehtäväjaoksi:

- Puheenjohtaja ja kilpailunjohtaja (sama henkilö)
- Sihteeri, kilpailun varajohtaja
- Metsätaitotehtävät
- Suunnistuksen/hiihdon radat
- Viestisuunnistuksen/-hiihdon radat metsätaitotehtävineen
- Talous
- Huolto
- Liikenne ja opastukset
- Käsiohjelma
- Tulospalvelu
- Kilpailutoimisto
- Kuulutus ja juonto
- Tiedotus

Lisäksi voidaan tarvittaessa omiksi osa-alueiksi/tehtäviksi erottaa:

- Kenttämestari
- Juhlatilaisuudet
- Kutsuvieraat ja
- Ensiapu.

Tärkeää on löytää jokaisen osa-alueen vastuuhenkilöksi juuri siihen tehtävään sopiva henkilö. Vastuu sopivien henkilöiden hankkimisesta on kilpailunjohtajalla. Kilpailunjohtaja vastaa myös järjestelytoimikunnan koolle kutumisesta, yhteistoiminnasta ja koulutuksesta.

Organisaatioon sisällytetään varahenkilöjärjestelmä vähintään kilpailunjohtajan ja ratamestarien osalta. Kilpailujen sihteerin valinnassa kannattaa huomioida, että hän voi tarvittaessa toimia kilpailunjohtajan sijaisena. Ratamestarien tehtävät voidaan järjestää siten, että kaikkiin ratamestaritehtäviin nimetään sekä pääratamestari että ratamestari. Pääratamestari vastaa osa-alueesta. Ratamestari on pääratamestarin apulainen ja samalla hänen varahenkilönsä.

Jokainen vastuuhenkilö hankkii omassa toiminnassaan tarvittavan muun henkilöstön. Vastuuhenkilö vastaa oman osa-alueensa henkilöiden kokousten koolle kutumisesta, yhteistoiminnasta ja koulutuksesta.

Kilpailunjohtajan ja sihteerin avuksi rekrytoidaan mahdollisuuksien mukaan kilpailua edeltäväksi 2-3 kuukaudeksi sihteeriapua (esim. metsäalan opiskelija, harjoittelija, työllistetty tms.).

Kesämestaruuskilpailujen järjestämisessä tarvittava henkilömäärä on yhteensä noin 100 ja talvimestaruuskilpailujen järjestämisessä noin 70. Viesteissä tarvittavien henkilöiden määrä on noin 40.

Kilpailujen tuomarineuvoston muodostavat sääntöjen mukaan kilpailun johtaja, ylituomari ja kaksi kilpailijoiden edustajaa. Kilpailijoiden edustajien valinnassa tulee mahdollisuuksien mukaan kiinnittää asiantuntemuksen lisäksi huomiota eri sarjojen, alueiden, sukupuolten ja äidinkielten edustavuuteen.

3. SUUNNITELMAT

Metsätaitokilpailujen sääntöjen (1 §) - sekä kesä- että talvikilpailujen - mukaan järjestäjän on ajoissa alistettava valvojan hyväksyttäväksi kilpailun yleissuunnitelma sekä kilpailutehtävien yksityiskohtainen suunnitelma. Ennen näiden suunnitelmien laatimista on kilpailujen järjestämisestä laadittava aikataulu, josta ilmenevät myös eri suunnitelmien laadinta-ajankohdat. Seuraavassa on ohjeellinen runko aikataululle:

<u>Aikaa kilpailuajankohtaan</u>	<u>Tehtävä</u>
2-6 vuotta	- järjestämisoikeuden hakeminen SMUL:lta
1-2 vuotta	- järjestelytoimikunnan nimeäminen - kilpailukeskusten ja -alueiden valinta - suunnistuskarttojen laadinta käyntiin - henkilökohtaisen tehtäväreitin alustava määrittely - majoitus- ja huoltotilojen varaus - pankkitilien avaaminen - nimeämis- ja hyväksymispyynnöt SMUL:lle - järjestelytoimikunnan 1. kokous - järjestelytoimikunnan työskentelystä päättäminen
1 vuosi	- talousarvioluonnoksen käsittely/hyväksyminen - jatkoaikataulusta päättäminen - 1. ennakkotiedotus
12-10 kuukautta	- maanomistajalupien hankinta - henkilökohtaisen kilpailun tehtäväkoealojen alustava valinta ja rajaus
9-8 kuukautta	- pääyhteistyösopimusten teko - vastuuhenkilöiden toimenkuvien sekä osa-alueiden toimintasuunnitelmien laadinta - talousarvion hyväksyminen (viimeistään)
7-4 kuukautta	- kilpailun yleissuunnitelma valvojalle - osallistumisoikeuden hakeminen järjestävän piirin edustajille (piirin hallitus)

- valvojan hyväksyntä yleissuunnitelmalle
  - ratamestariryhmän ja kontrolliryhmän mittaukset sekä mittaustulosten vertailu talvimestaruuskilpailuissa
- 3 kuukautta
- valvojan esittämät muutokset yleissuunnitelmaan
- 1 kuukausi
- kilpailukutsut metsäurheilupiireille
  - kilpailukutsu Metsälehdessä
  - ratamestariryhmän ja kontrolliryhmän mittaukset sekä mittaustulosten vertailu kesämestaruuskilpailuissa
  - kilpailutehtävien yksityiskohtainen suunnitelma valvojalle
  - suunnistusratojen laadinta, toimittaminen valvojalle ja rastipisteiden merkintä maastoon
  - tehtäväkohtaisen toimitsijaluettelon laatiminen
- 3 viikkoa
- kaikki esiintyneet puutteet ja virheet korjattu
  - valvojan ennakkotarkastus
- 2 viikkoa
- suunnistusradat painettu/tulostettu kartoille
  - kilpailuohjeet valmiit
  - käsiohjelman materiaali koossa
- 10-8 päivää
- osanottoilmoitukset saapuneet
  - majoitusvarausten tarkistus
  - lähtölistojen koostaminen
  - käsiohjelmien painatus
- 7 päivää
- käsiohjelmien lähetys metsäurheilupiireille
- 2 päivää
- lopputarkastus
  - 2. ennakkotiedotus
- 1 päivä
- valvojan lopputarkastus
- Viestikilpailut
- Henkilökohtaiset kilpailut
- + 1 päivä
- kilpailupaikkojen rakenteiden purku
  - kilpailupaikkojen siivoaminen
  - kilpailunjohtajan tarkastus
- + 2 kuukautta
- tilinpäätöksen laadinta
- + 3 kuukautta
- tilintarkastus
  - taloustuloksen tulouttaminen/tappion esittäminen
  - pankkitilin lopettaminen tarvittaessa.

Järjestelytoimikunnan jäsenet laativat jo järjestelytehtävän alkuvaiheessa toimenkuvansa ja osa-alueitaan koskevat toimintasuunnitelmat. Näihin toimintasuunnitelmiin tehdään tarvittavia muutoksia, tarkennetaan näiden avulla kilpailun yleissuunnitelmaa ja järjestetään toimintasuunnitelmista mahdollisesti puuttuvien tehtävien hoitaminen.

4. LUPA-ASIAT

Metsätaito- ja suunnistuskilpailujen järjestäminen ei kuulu jokamiehen oikeuksiin. Kaikilta maanomistajilta ja yksityisteiden osakkailta tai heidän edustajiltaan, joiden alueille metsätaitokilpailun ratoja, paikoitusalueita, niille kulkemista tai muuta toimintaa sijoittuu, on hankittava luvat.

Luvat laaditaan pääsääntöisesti kirjallisiksi sopimuksiksi. Kaikkien niiden maanomistajien, joiden maille tehtäväreitti ja mahdollisia koealoja sijoittuu, kanssa laaditaan kirjallinen sopimus kiinteistön käytöstä metsätaitokilpailuissa (liite 1).

Liikenneopasteiden sijoittamiseen yleisten teiden varsille hankitaan lupa paikalliselta tieviranomaiselta ja yksityisteiden osalta tien osakkailta. Mikäli tien hoitoa varten on perustettu tiekunta, luvat hankitaan tiekunnan puheenjohtajalta tai toimitsijamieheltä. Taajama-alueille ja pihoihin opasteita sijoitettaessa luvat hankitaan kunnan viranomaisilta ja kiinteistön omistajilta.

Musiikin esittäminen kuulutusten yhteydessä äänitallenteista edellyttää lupien hankkimista tekijänoikeuksien valvojilta. Tekijänoikeuksia valvovat Teosto ja Gramex.

5. KILPAILUKESKUS

5.1 Kilpailukeskuksen valinta

Kilpailukeskuksen valinnalla on ratkaiseva merkitys metsätaitokilpailujen järjestämisessä. Monipuoliset metsät, suunnistuskartat tai latuverkot sekä majoitus-, peseytymis-, ruokailu-, ja palkintojenjakomahdollisuudet tulee sijaita mahdollisimman lähellä toisiaan. Toimintojen keskittämällä pystytään turvaamaan osanottajien tarvitsemien palvelujen saatavuus sekä vähentämään kuljetus-, liikenne- ja opastusjärjestelyjä sekä säästämään kustannuksia.

Kilpailukeskukset valitaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Alustavat vaihtoehdot on hyvä olla tiedossa jo kilpailujen järjestämisoikeutta haettaessa. Lopulliset valinnat on tehtävä viimeistään vuotta ennen kilpailua.

Viestikilpailun ja henkilökohtaisen kilpailun kilpailukeskus voi olla sama. Henkilökohtaisen kilpailun salaamistoimenpiteisiin on tällöin kiinnitettävä erityistä huomiota. Mikäli kilpailukeskukset ovat eri paikassa, ei viestipaikalta järjestäjien osoittamaan majoitukseen siirtymiseen saa kulua yli tuntia.

5.2 Liikenne ja opastukset

Ensimmäinen kilpailun järjestämiseen liittyvä asia, jonka osanottaja kilpailuihin saapuessaan havaitsee, ovat liikenneopasteet kilpailukeskukseen. Liikenneopasteiden perusteella tehdään tavallisesti johtopäätöksiä myös muiden järjestelyjen tasosta. Tästä syystä opastukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Liikenneopastukset tulee tehdä siten, että aluetta aiemmin tuntematon osaa paikalle vaivatta. Opastuksessa on huomioitava eri aikaan kilpailukeskuksiin tulevat osanottajat, tiedotusvälineiden edustajat ja kutsuvieraat.

Liikenneopasteisiin liittyvistä luvista on kerrottu oppaan luvussa 4.

Liikenneopastuksista, -järjestelyistä ja paikoituksesta laaditaan toimintasuunnitelma, johon liitetään opasteiden tarkkuudella laaditut kartat järjestelyistä. Suunnitelma sisältää myös opastekohtaiset päivämäärät ja kellonajat, milloin opaste on paikallaan.

Käsiohjelmaan sisällytetään opaskartat ja ajo-ohjeet viestipaikalle, järjestäjän osoittamiin majoituspaikkoihin ja henkilökohtaisen kilpailun kilpailukeskukseen. Lisäksi ajo-ohjeet ja mahdolliset kartat toimitetaan SMUL:n internet-kotisivuille (<http://honeybee.helsinki.fi/hyytiala/smul/>).

Ennen risteyskohtia sijoitetaan kääntymistä ennakoivat kulmanuolet. Ennakoiva opaste sijoitetaan riittävän matkan päähän risteyksestä ja kääntymisestä. Yleisillä teillä, joissa nopeusrajoitus on 80-100 km/h, tulee opasteen olla 300-500 metriä ennen risteystä.

Risteyskohtiin sijoitetaan suuntanuolet ja näkyvä merkki, esimerkiksi rastilippu. Risteyskohtien jälkeen, noin 100 metrin päähän risteyksestä sijoitetaan varmistusnuolet, jotta opastettavaan kohteeseen saapuvat tietävät olevansa oikealla reitillä.

Taajama-alueilla opasteita on oltava tiheässä. Taajaman läheisyydessä sijaitsevien kohteiden liikenne järjestetään mahdollisuuksien mukaan kiertoliikenteeksi.

Liikennejärjestelyissä hyvän opastuksen lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota turvallisuuteen. Turvallisuus huomioidaan opasteiden koossa, lukumäärässä ja sijoittamisessa. Liikenneopasteiden sijoittamisella ei saa peittää näkyvyyttä liikenneturvallisuutta vaarantavasti.

Metsätaitokilpailujen paikoitusalue löytyy useimmista kilpailukeskuksista. Viestikilpailuissa paikoitusalue varataan toimitsijoille noin 30 ja kilpailijoille noin 100 henkilöautolle sekä 10 linja-autolle. Henkilökohtaisen kilpailun kilpailukeskukseen paikoitusalue varataan toimitsijoille noin 70 ja kilpailijoille noin 150 henkilöautolle sekä 10 linja-autolle. Paikoitusta ohjaavat liikenteenohjaajat.

Kilpailujen järjestäminen voi edellyttää järjestettyjä kuljetuksia majoituksesta tai kilpailukeskuksesta lähtöpaikalle ja maalista takaisin kilpailukeskukseen. Kuljetusaika järjestäjien osoittamasta majoituksesta tai kilpailukeskuksesta lähtöpaikalle ei saa kestää yli puolta tuntia.

Kilpailukeskuksen sisäinen opastus aloitetaan paikoitusalueelta. Nuoliopastus ja tarvittaessa nauhoitus järjestetään kaikkiin osanottajien tarvitsemiin kohteisiin. Lisäksi kilpailukeskukseen sijoitetaan opaskarttoja. Hyvä opastus vähentää tarpeetonta henkilöressurssien sitomista osanottajien neuvontatehtäviin kilpailun kuluessa.

Kaikki opasteet ja merkinnät poistetaan välittömästi, kun niitä ei tarvita.

5.3 Kilpailutoimisto

Kilpailutoimiston tehtävänä on osanottajille jaettavan materiaalin hankkiminen, kilpailukutsujen postitus ja jakelu, viestien juoksu-/hiihtojärjestysten osanottajamuutosten vastaanotto ja välitys tulospalveluun sekä info-pisteenä toimiminen kilpailun aikana.

Kilpailukutsut lähetetään metsäurheilupiireille ja metsäalan opiskelijayhdistyksille SMUL:n sihteeriltä saatavien yhteystietojen mukaisesti siten, että ne ovat vastaanottajilla kuukautta ennen kilpailua.

Kilpailukutsu sisältää salaamisvelvollisuus huomioon ottaen riittävät tiedot:

- kilpailuajankohdasta ja -paikoista
- osanotto-oikeudesta
- viestistä
- henkilökohtaisesta kilpailusta
- ilmoittautumisesta
- osanottoilmoitusten toimittamisesta (postiosoite, fax., sähköposti) ja viimeisestä ilmoittautumisajankohdasta (10 päivää ennen viestikilpailun ajankohtaa)
- majoituksesta ja ruokailusta sekä niiden varaamisesta
- osanottomaksuista ja niiden maksamisesta (huom. SMUL:n hyväksymät enimmäismaksut!)
- opastuksesta
- lisätietojen saannista.

Viikkoa ennen kilpailuja piirien yhdyshenkilöille lähetetään käsiohjelmat lähtölistoineen sekä mahdollisesti muu esim. opastukseen liittyvä materiaali. Tiedotuksessa hyödynnetään sähköpostia ja SMUL:n tai muita ennalta ilmoitettuja internet-sivuja mahdollisuuksien mukaan. Ainakin lähtölistat ja ajo-ohjeet kilpailukeskuksiin toimitetaan SMUL:n www-kotisivuille.

Viestissä kilpailijoiden tarvitsema materiaali pakataan kirjekuoriin, joiden päälle merkitään sarja ja nimi. Kilpailutoimistosta 2-3 tuntia ennen viestin alkua jaettavaan kuoriin pakataan:

- kilpailunumerot
- juoksu-/hiihtojärjestyslomake (palautettava täytettynä)
- tehtäväkortit (1 talvikortti/kilpailija)
- käsiohjelma

ja tarvittaessa

- viestin lisäohjeita, jotka eivät ilmene käsiohjelmasta

- suunnistuksen kilpailukortti
- hakaneuloja (4/kilpailija)
- muu materiaali.

Henkilökohtaisessa kilpailussa kilpailijan tarvitsema materiaali pakataan kirjekuoriin, joiden päälle merkitään nimi, sarja, kilpailunumero ja metsäurheilupiiri.

Kilpailutoimistosta ilmoitettuna aikana jaettavaan kuoriin pakataan:

- kilpailunumero
- tehtäväkortti
- käsiohjelma

sekä tarvittaessa

- suunnistuksen kilpailukortti
- kilpailukortin suojus
- hakaneuloja (4/kilpailija)
- muu materiaali.

Kilpailutoimisto avataan viestin kilpailukeskuksessa kolme tuntia ennen ensimmäistä lähtöä. Kilpailutoimisto pidetään avoinna viestin kilpailukeskuksessa viestikilpailun loppuun saakka eli noin kaksi tuntia lähdön jälkeen. Aukioloaika on siten yleensä klo 12.00-17.00.

Kilpailutoimiston palvelupiste toimii samalla infona. Ennen viestiä kilpailutoimiston tärkein tehtävä on viestin kilpailumateriaalin jako. Juoksu-/hiihtojärjestysilmoitukset palautetaan ensisijaisesti suoraan tulospalveluun. Juoksu-/hiihtojärjestysten vastaanotto hoidetaan tarvittaessa kilpailutoimistossa.

Henkilökohtaisen kilpailun materiaalin jako ja kilpailijamuutosten vastaanotto voidaan aloittaa jo viestipaikan kilpailutoimistossa. Näitä palveluja varten varataan erillinen henkilökunta tai tehtävä aloitetaan vasta kun viestin tarvitsemat palvelut on annettu.

Päämajoituspaiikassa ja/tai henkilökohtaisen kilpailun kilpailukeskuksessa kilpailutoimisto avataan viimeistään kilpailua edeltävän päivän iltana klo 18.00 ja pidetään avoinna vähintään klo 22.00 saakka. Kilpailupäivän aamuna toimisto avataan viimeistään kaksi tuntia (klo 6.00) ennen ensimmäisen kilpailijan lähtöä ja pidetään auki koko kilpailupäivän ajan (noin klo 16.00 saakka).

Kilpailutoimiston varusteisiin kuuluvat ainakin:

- kalusteet
- lomake kilpailijamuutoksia varten
- maksukuitteja kilpailijamuutoksia varten
- kassa, jossa riittävä pohjakassa
- puhelimia
- järjestelytoimikunnan puhelinluettelo
- käsiohjelmia
- 2 kpl kopiokoneita

- kopiopaperia
- laskimia
- nitojia
- rei'ittäjiä
- opaskarttoja
- toimistotarvikkeita (kyniä, kumeja, sakset, teippiä ym.).

Kilpailutoimistossa tarvitaan koko aukioloajan vähintään kaksi henkilöä, ruuhka-aikoina neljä. Kilpailutoimiston henkilökunnan valinnassa kannattaa erityistä huomiota kiinnittää palveluhenkisyyteen ja metsätaitokilpailukokemukseen. Vähintään yhden toimitsijan tulee hallita molemmat kotimaiset kielet.

6. HUOLTO

6.1 Majoitus

Metsätaitomestaruuskilpailuissa järjestäjä huolehtii majoitusvarauksista kilpailijoiden ilmoittautumisten yhteydessä tekemien varausten mukaisesti tai antamalla majoitusjärjestelyt suoraan majoitusliikkeen tehtäväksi. Lisäksi on huomioitava mahdolliset toimitsijoiden ja SMUL:n hallituksen tarvitsema majoitustila. Kilpailupaikan sijainnista ja muista majoitusvaihtoehdoista riippuen noin 400 kilpailijan SM-kilpailuissa järjestäjien varaama majoitustilaa tarvitaan 200-400 ja keskimäärin noin 250 henkilölle.

Mikäli mahdollista, järjestäjien tarjoama majoitus varataan yhteen paikkaan, mahdollisimman lähelle kilpailukeskuksia, erityisesti henkilökohtaisen kilpailun kilpailukeskusta. Mikäli järjestäjät saavat majoitusyritykseltä järjestelypalkkiota tai vastaavaa etuutta, saavat kilpailijoiden maksamat hinnat majoituksesta tästä huolimatta olla enintään majoitusliikkeen muilta asiakkailta perimien hintojen tasoiset.

6.2 Pukeutuminen ja peseytyminen

Metsätaitomestaruuskilpailujen pukeutumis- ja peseytymistilojen järjestämisessä oleellista on samanaikaisesti tiloja tarvitsevien kilpailijoiden suuri määrä. Pukeutuminen ja peseytyminen järjestetään aina sisätiloihin.

Pukeutumis- ja peseytymistilojen mitoitus tehdään kilpailijamäärien ja lähtövälien perusteella. Viesteissä pukeutumistilat mitoitetaan noin 150 miehelle ja 15 naiselle. Peseytymistilat mitoitetaan miehille noin 20 ja naisille 2 samanaikaiselle käyttäjälle.

Henkilökohtaisessa metsätaitomestaruuskilpailussa miesten pukeutumistilat mitoitetaan noin 350 miehelle ja 30 naiselle. Peseytymistilat mitoitetaan miehille noin 60 ja naisille noin 10 samanaikaiselle käyttäjälle.

Mikäli majoituspaikka on kilpailukeskuksen läheisyydessä, käytetään majoitustilojen pukeutumis- ja peseytymistilat mahdollisuuksien mukaan hyväksi.

Kesämestaruuskilpailuissa varusteiden pesulle varataan mahdollisuuksien mukaan erillinen paikka.

Suunnistusjalkineilla liikkuminen sisätiloissa estetään tarvittaessa.

6.3 Ruokahuolto

Metsätaitomestaruuskilpailuissa järjestäjät huolehtivat siitä, että kahviotasoiset palvelut ovat kilpailukeskuksissa saavutettavissa kilpailutapahtumien ajan.

Ruokailumahdollisuudet ovat järjestäjän osoittamissa majoituspaikoissa tai niiden välittömässä läheisyydessä käytettävissä:

- viestipäivän iltana klo 17.00-22.00
- henkilökohtaisen kilpailun aamuna klo 6.00-9.00 (alkaen viimeistään 2,5 tuntia ennen ensimmäistä lähtöä)
- henkilökohtaisen kilpailun päivänä klo 10.00-15.00.

Ruokalajivaihtoehdoissa huomioidaan kestävyysurheilijoille sopivat ruokavaihtoehdot. Ruokailun hinnat ovat enintään kyseisten ravintoloiden normaaleja hintoja.

Toimitsijoiden ruokailu järjestetään siten, että se ei vaikeuta kilpailijoiden ruokahuollon sujumista. Toimitsijoiden kahvi- ja ruokailumahdollisuus järjestetään tapauskohtaisesti esim. lippuja vastaan erillisessä tilassa.

6.4 Kuljetukset

Kesämestaruuskilpailun majoituspaikkojen, kilpailukeskusten ja kilpailualueen valinnalla on järjestäjien toteutettavaksi tulevat kilpailijoiden kuljetukset pyrittävä minimoimaan. Talvimestaruuskilpailuissa on vältettävä kuljetuksia, koska kilpailijoiden suksihuolto voi vaikeutua kohtuuttomasti.

Joskus kuljetuksen järjestäminen majoituksesta tai kilpailukeskuksesta kilpailualueelle on välttämätöntä. Kuljetusten suunnittelussa on erityistä huomiota kiinnitettävä liikenneturvallisuuteen. Kuljetusten aikataulut laaditaan selkeiksi esim. lähtöaikojen tai kilpailunumeroiden mukaisesti ryhmitellen. Kilpailijoille tulee varata riittävästi kuljetuksen jälkeistä valmistautumisaikaa - vähintään noin 15 minuuttia - lähtöalueella.

Yleisin kuljetustarve syntyy kesämestaruuskilpailuissa taitosarjan kilpailijoiden kuljettamisesta tehtäväreitien maalista kilpailukeskukseen. Tämä kuljetus on järjestettävä aina jatkuvana ns. non-stop -kuljetuksena. Maaliin saapuneen kilpailijan odotusaika on enintään noin 10 minuuttia.

6.5 Ensiapu

Metsätaitomestaruuskilpailujen ajaksi järjestetään ammattitaitoinen ensiapuhenkilöstö ja kuljetuskalusto. Myös ensiavun suunnittelussa ja henkilöstön sijoittamisessa käytetään asiantuntija-apua. Suomen Punaiselta Ristiltä (SPR) on saatavissa sekä asiantuntija-apua että henkilöstöä.

Kaikilla toimitsijoilla on oltava tiedossa ensiapuhenkilöstön yhteystiedot (matkapuhelinnumerot), sijoittuminen kilpailutapahtuman aikana ja yleinen hätänumero 112. Näin hätätilanteissa vältetään tarpeettomilta viivytyksiltä.

6.6 Lastenhoito

Metsätaitomestaruuskilpailujen kilpailukeskuksiin järjestetään ammattitaitoinen lastenhoito kilpailujen ajaksi. Varaukset lastenhoitotarpeista ja niihin liittyvät ennakkotiedot voidaan pyytää jo ilmoittautumisvaiheessa.

Metsätaitomestaruuskilpailuissa kilpailun aikana hoitoa tarvitsevien lasten määrä on 2000-luvun vaihteessa vaihdellut kahdesta kymmeneen, joten hoitajia tarvitaan vähintään kahdesta kolmeen.

Ammattitaitoisia lastenhoitajia voi tiedustella Mannerheimin Lastensuojeluliiton alueellisista piireistä tai paikallisosastoista.

6.7 Muu huolto

Talvimestaruuskilpailuissa suksihuoltoon osoitetaan asianmukaiset paikat, mieluiten sisätilat. Hyvin tuuletetussa voitelutilassa on sähköt, pistorasioita, jatkojohtoja ja mahdollisuuksien mukaan muutamia voitelupenkkejä. Majoitusliikkeiden, urheilukeskusten, varuskuntien, oppilaitosten huolto- ja varastotilat kuten autotallit, korjaamohallit tai tykkihallit ovat tarkoitukseen sopivia.

Kesämestaruuskilpailuissa yleisen ja naisten sarjan kilpailijoiden tehtäväreitillä käyttämät varusteet jätetään tehtäväreitin maaliin. Kilpailijat pakkaavat järjestäjien tehtäväreitin maaliin toimittamiin muovipusseihin omat varusteensa ja merkitsevät tussilla kilpailunumeronsa pussin sivuille. Järjestäjät kuljettavat varustepussit välittömästi suunnistuksen maaliin. Varustepussit ryhmitellään kilpailijanumeroiden mukaisesti esim. 50 ryhmiin (1-50, 51-100 jne.)

Talvimestaruuskilpailuissa järjestetään kaikkien kilpailijoiden lämmittelyn aikana käyttämien vaatteiden kuljetus lähdöstä kilpailukeskukseen vastaavalla tavalla kuin kesämestaruuskilpailujen tehtäväreitin maalista kilpailukeskukseen.

Kesämestaruuskilpailuissa henkilökohtaisen suunnistuksen lähdössä on järjestäjien juomapaikka, jossa on saatavana vähintään vettä. Muiden mahdollisten juomien koostumus ilmoitetaan kilpailijoille. Suunnistusviestin vaihdossa ja maalissa on saatavana juotavaa.

Talvimestaruuskilpailun viestien vaihdossa ja maalissa sekä henkilökohtaisen kilpailun maalissa tarjoillaan lämmintä juomaa.

7. RADAT

Metsätaitokilpailujen radat laaditaan SMUL:n hyväksymien kesä-/talvikilpailujen sääntöjä ja valvojen ohjeita noudattaen. Seuraavassa olevat ohjeet ovat täydentäviä ja järjestäjien käytännön työtä helpottamaan tarkoitettuja.

7.1 Metsätaitotehtävät

Henkilökohtaisessa kesämestaruuskilpailussa taitotehtäväreitin vaihtoehdot tiedustellaan maastossa viimeistään vuotta ennen kilpailua eli edellisenä syksynä. Lisäksi tiedustellaan koealat ja hankitaan maanomistajien luvat. Maanomistajien kanssa neuvotellaan metsien mahdollisista käsittelyajankohdista kuvioilla, joihin tehtäväkoealoja suunnitellaan sijoitettavan. Koealoja voidaan rajata jo tässä vaiheessa.

Tarkka maastotiedustelu ja tehtävien yksityiskohtaisen suunnitelman laatiminen tehdään kilpailuvuoden keväällä. Suunnittelu tehdään tiiviissä yhteistyössä suunnistuksen ratamestarin ja kilpailunjohtajan kanssa. Tehtäväreitin lähtökynnys, lähtö, tehtäväreitti ja maali sekä suunnistuksen lähtö, suunnistusmaasto ja suunnistuksen maali muodostavat kokonaisuuden. Lisäksi suunnittelussa huomioidaan kilpailijoiden siirtyminen lähtöön ja taitosarjalaisten paluu tehtäväreitin maalista kilpailukeskukseen sekä näihin liittyvät kuljetustarpeet.

Tehtäväreitin ja suunnistuksen muodostamalle kokonaisuudelle laaditaan aikataulu, jonka mukaan kuljetukset ja huolto järjestetään.

Lähtö- ja maalipaikkoja suunniteltaessa otetaan huomioon myös huoltoyhteyksien tarvitsemat tieyhteydet sekä sadesuojien tarve. Valmiit ladot, katokset tms. kannattaa hyödyntää.

Tehtäväreitti suunnitellaan yksityiskohtaisesti ja kaikki koealat ja varakoealat rajataan toukokuussa.

Kilpailutehtävien yksityiskohtainen suunnitelma esitellään valvojan hyväksyttäväksi touko-kesäkuussa eli noin neljä kuukautta ennen kilpailuja.

Kaikki tehtävät mittaa ja laskee pääratamestarin johtama ratamestariryhmä sekä erilliset mittaukset ja samalla menetelmällä laskennat tekevä kontrolliryhmä. Erillisestä työskentelystä riippumatta mittaustyö voidaan puiden merkintätarpeista ja muista käytännön syistä tehdä yhtä aikaa. Ratamestariryhmän ja kontrolliryhmän työskentelyn tulee kuitenkin aina olla toisistaan riippumatonta ja itsenäistä.

Valvojan hyväksyessä kilpailutehtävien yksityiskohtaisen suunnitelman, voidaan tehtävät 2 Puuston ikä, 8 Kuljettu matka, 10 Pinta-ala ja 11 Maaston kaltevuus mitata ja laskea. Ennen mittauksen aloittamista on päätettävä käytettävä laskentaohjelma tai kuutioimistaulukot.

Tehtävän 1 Metsätyyppi tai vastaava turvema määrittämisessä ja perusteiden laatimisessa ratamestarin suositellaan käyttävän tarvittaessa asiantuntija-apua.

Loput tehtävät mitataan ja lasketaan kasvukauden päättymisvaiheessa elokuun alkupuolella. Saman kilpailun kaikki tilavuuslaskennat tehdään samalla laskentaohjelmalla tai samoilla taulukoilla.

Lopullinen tehtäväjärjestys ja koealojen rajausta tehdään laskentatulosten, kontrolliryhmän tulosten ja tulosten täsmäystarpeen vaatimalla tavalla. Ratamestariryhmän ja kontrolliryhmän tulosten ero saa olla enintään $\pm 4\%$.

Oikeat vastaukset täsmätään koealan rajausta tai paikkaa muuttamalla vastaamaan mahdollisimman tarkkaan tehtäväkortin ruutujakoa.

Tässä vaiheessa eli noin kaksi viikkoa ennen kilpailuja valvoja tarkastaa radan, mittaukset ja laskennat. Rataan tai laskentoihin tehdään valvojan mahdolliset esittämät korjaukset. Valvojan hyväksymisen jälkeen laaditaan lopulliset kilpailuohjeet käsiohjelmassa julkaistaviksi.

Tehtäväreitti ja koealojen rajat raivataan.

Tehtävien oikeat vastaukset toimitetaan tulospalvelusta vastaavalle tuloslaskennan vaatimana ajankohtana, yleensä 1-7 päivää ennen kilpailua.

Metsätaitotehtävien pääratamestarin vastuualueeseen kilpailusta kuuluvat tehtäväradan lisäksi opastus kilpailukeskuksesta tehtäväreitin lähtöön, lähtökynnys, välinetarkastus, reitin merkitseminen, koealojen merkitseminen, tehtäväreitin maali ja kilpailijoiden valvonta tehtäväreitillä.

Tehtäväreitti merkitään lippusiimalla, siimarilla tai muulla vastaavalla yhtenäisellä narulla tai nauhalla.

7.2 Suunnistus

Henkilökohtaisessa kesämestaruuskilpailussa yleiseen ja naisten sarjaan kuuluu suunnistus. Kesäkilpailujen säännöissä todetaan, että mainittujen sääntöjen lisäksi suunnistuksessa ja metsätaitoviestissä noudatetaan soveltuvin osin Suomen Suunnistusliiton vahvistamia kilpailusääntöjä.

Suunnistusratojen suunnittelu etenee ajallisesti samaan aikaan metsätaitotehtävien kanssa sekä tiiviissä yhteistyössä metsätaitotehtävien pääratamestarin ja kilpailunjohtajan kanssa.

Yhteistyö suunnistuksen valvojan kanssa ei oleellisesti poikkea muista suunnistuskilpailuista.

Täydentävien ohjeiden tarve suunnistuksen osalta on vähäinen. Erityistä huomioita kiinnitetään sääntöjen mukaiseen ratojen vaativuuteen ja ihanneaikojen määritykseen sekä yleisen ja naisten sarjan ratojen vastaavuuteen oikeudenmukaisen joukkuekilpailun aikaansaamiseksi.

Ratoja suunniteltaessa ja testattaessa käytetään riittävästi koejuoksijoita.

7.3 Metsätaitoviesti/suunnistus

Metsätaitoviestin suunnittelu etenee ajallisesti samaan aikaan henkilökohtaisen kilpailun metsätaitotehtävien laadinnan kanssa. Metsätaitoviestin järjestelyyn liittyy joitakin lisäpiirteitä tavalliseen suunnistusviestiin verrattuna. Metsätaitoviestin valvontaan osallistuvat sekä kilpailujen valvoja että suunnistuksen valvoja, joka voi olla sama henkilö kuin henkilökohtaisen kilpailun suunnistuksessa.

Metsätaitoviestissä tehtäväosuuden järjestelyt kerrotaan kilpailijoille käsiohjelman kilpailuohjeissa, kilpailukeskuksen ilmoitustauluilla ja kuulutuksissa. Osuuksien reittijärjestelyt ja opastukset on yhteislähdön ja kilpailun nopeatempoisuuden vuoksi oltava erittäin selkeitä. Reittien risteyspaikkoihin ja tehtäville sijoitetaan lisäksi toimitsijoita ohjaus- ja valvontatehtäviin.

Koealojen rajaukset, merkinnät ja tehtävätaulut laaditaan selkeiksi. Tehtävillä olevat valvojat eivät sijoittumisellaan saa estää opastus- tai tehtävätaulujen näkyvyyttä. Edellisten osuuksien kilpailijat eivät saa nähdä seuraavien osuuksien tehtäviä. Samaa koealaa voidaan kuitenkin hyödyntää esim. 1. ja 2. osuudella vaihtamalla tehtävää ja tehtävätauluja osuuksien välissä.

Vastausten merkitsemistä varten varatut kynät asetetaan riippumaan näkyvästi välittömästi tehtävän jälkeen merkityn reitin yli menevään naruun. Kynien lukumäärä tehtävällä on vähintään neljäsosa kilpailuun osallistuvien joukkueiden lukumäärästä eli 5-10

Lähtö-, vaihto- ja maalialue on oltava riittävän suuri ja selkeästi jäsennelty ja opastettu. Kilpailijoille ja yleisölle on selkeästi erotettu omat alueensa. Huoltajien pääsy sakkokierroksen läheisyyteen on kuitenkin turvattava sakkokierrosten laskennan varmistamisen mahdollistamiseksi.

Puhelinyhteydet tehtäväkorttien luovutus- ja tarkastuspaikalta sakkokierroksia osoittavalle taululle järjestetään riittävällä henkilöstöllä ja kalustolla sekä varmistetaan vähintään yhdellä varajärjestelmällä. Puhelinjärjestelmiä on käytössä vähintään kaksi (useita LA-puhelimia, GSM-puhelimet kaikilla toimitsijoilla ja mahdollisesti myös VHF). Yhteydet on ehdottomasti testattava kilpailupaikalla ennen kilpailupäivää.

Sakkokierroksia osoittava taulu ja riittävän suurilla numeroilla ilmaistut sakkokierrosten määrät asetetaan siten, että sekä kilpailijat että yleisö näkevät joukkueiden saamien sakkokierrosten määrän vaivatta. Myös aiemmillä osuuksilla saatujen sakkokierrosten lukumäärä sekä järjestäjien mahdollisesti jälkeinpäin tekemät korjaukset sakkokierrosten lukumäärään on mahdollisten protestien vuoksi oltava kilpailijoiden ja yleisön nähtävänä koko kilpailun ajan.

7.4 Metsätaitohiihto

Talvikilpailussa metsätaitotehtävien suunnitteluun ja sijoitteluun vaikuttavat latureitti ja mahdollisuudet ladun tekemiseen tehtävälle ja takaisin pääuralle. Talvikilpailun tehtävien suunnittelutyöt tehdään kilpailuvuotta edeltävänä talvena, jolloin esim. koealojen sijoittelu latuun nähden on parhaiten kilpailuolosuhteita vastaava.

Talvikilpailun metsätaitotehtävien suunnittelu, koealojen rajaus, mittaus ja laskenta tehdään soveltuvin osin kuten kesäkilpailun.

Koealoja ei sijoiteta jyrkkiin alamäkiin eikä välittömästi niiden alle.

Talvikilpailun tehtävien mittaukset ja laskenta tehdään kilpailuvuotta edeltävän vuoden elo-lokakuussa kasvun päätyttyä. Kilpailutehtävien yksityiskohtainen suunnitelma esitellään valvojan hyväksyttäväksi ennen mittauksia.

Talvikilpailujen säännöissä todetaan, että mainittujen sääntöjen lisäksi hiihdossa ja metsätaitoviestissä noudatetaan soveltuvin osin Suomen Hiihtoliiton vahvistamia kilpailusääntöjä. Hiihtotapaa valvovat näiden sääntöjen mukaisesti valvojaparit. Valvojapareja tarvitaan maastosta riippuen 4-6. Ainakin seuraavat rikkeet merkitään valvontakorttiin: toisen kilpailijan estäminen, väistämisvelvollisuuden laiminlyönti, tarpeeton uralta poistuminen ja tämän lisäksi perinteisellä tavalla hiihdettäessä luisteluaskelten ottaminen.

Metsätaitokilpailun latu poikkeaa usein päälatu-uralta tehtävälle. Ladun merkintä tehdään riittävän tiheässä olevin suuntanuolin (esim. "Metsätaito →"). Kaikki kilpailuladusta poikkeavat laturisteykset suljetaan puomeilla, yhtenäisellä havutuksella tai vastaavilla esteillä. Jyrkät käännökset varmistetaan kilpailijoita ohjaavilla toimitsijoilla.

Päälatu-uralta poikkeavat latu-urat raivataan lumettomana aikana riittävän leveäksi ja mahdolliset kannot lyhennetään.

7.5 Metsätaitoviesti/hiihto

Talvikilpailun metsätaitoviestin suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan soveltuvin osin kesäkilpailun metsätaitoviestin ja metsätaitohiihdon ohjeita.

Koska hiihdettäessä kilpailijoiden nopeudet ovat suunnistukseen verrattuna huomattavasti suurempia, on latuopastusten, tehtävätaulujen sekä koealojen turvalliseen sijoitteluun ja selviin rajauksiin kiinnitettävä erityistä huomiota. Erityisesti 1. osuuden tehtävät sijoitetaan paikkoihin, jossa kilpailijoilla on riittävästi tilaa arviointiin, vastaamiseen ja ohittamiseen myös latu-uralla.

Vastausten merkitsemistä varten varatut kynät asetetaan riippumaan näkyvästi välittömästi tehtävän jälkeen latu-uran yli menevään naruun. Kynien lukumäärä tehtävällä on vähintään neljäsosa kilpailuun osallistuvien joukkueiden lukumäärästä eli 5-10.

Käytettävät kynät testataan eri lämpötiloissa ja varmistetaan, että jälki jää myös märkään tehtäväkorttiin.

8. TULOSPALVELU

Metsätaitokilpailujen järjestämisessä tuloslaskenta muodostaa muihin läheisiin urheilulajeihin verrattuna merkittävän tehtäväkokonaisuuden. Mestaruuskilpailuissa tuloslaskenta ja siihen liittyvät palvelut on hoidettu atk-järjestelmiä hyödyntäen. Kaarlo ja Heikki Karvisen Tulostus-KJK Oy:n (osoite: Kaarlo Karvinen, Haukantie 8 D 19, 04320 TUUSULA) palvelut ovat olleet käytössä lähes kaikissa kilpailuissa.

Tulostus-KJK Oy:n palvelu on sisältänyt:

- lähtölistojen laatimisen ja painoon toimittamisen
- metsätaitokilpailun tehtäväkorttien ja suunnistuksen kilpailukorttien tulostuksen järjestäjän toimittamalle (viimeistään 3 viikkoa ennen kilpailua) materiaalille
- ajanoton
- tulokset.

Vaikka tulospalvelun ydintehtävät ulkoistetaan, vastuu tulospalvelusta ja monet tehtävät säilyvät järjestäjällä. Tulostus-KJK Oy:n palveluja käytettäessä järjestäjän tehtävänä on edellä mainitun lisäksi:

- ilmoittautumisten vastaanottaminen ja toimittaminen Tulostus-KJK Oy:lle
- viestikilpailujen tehtäväkorttien tulostus
- tila, johon sähkököt (esim. asuntovaunu) maaliin
- vara-ajanotto
- henkilökohtaisessa kilpailussa tehtäväkorttien tarkistus ja tallentaminen 7 mikrotietokoneelle (varataan myös vähintään 1 varakone)
- tulosten toimittaminen kilpailutoimistoon ja tulostauluille.

Tulostus-KJK Oy:n palveluja käytettäessä järjestäjän puolesta tarvitaan lisäksi noin 25 henkilöä.

Tarkemmasta yhteistyöstä, aikataulutuksesta, työnjaosta ja tarvittavasta varustuksesta sovitaan aina tulospalvelun toimittajan kanssa yksityiskohtaisesti.

Henkilökohtaisen kesäkilpailun tehtäväkortit kopioidaan tarkistuksen jälkeen. Kopion toiselle puolelle tulevat tehtävien oikeat vastaukset ja lyhyet perustelut. Kopiot jaetaan metsäurheilupiireittäin viimeisen kilpailijan maaliin tulon jälkeen, mutta ennen palkintojen jako.

Palkintojenjaon jälkeen jaetaan kilpailujen kaikki tulokset metsäurheilupiirien edustajille. Tulokset toimitetaan viivytyksettä, viimeistään seuraavana arkipäivänä SMUL:n kotisivuille ja taitomerkkisihteerille.

9. TALOUS

Kesä- ja talvimestaruuskilpailujen järjestäminen on jäsenmaksujen ohella metsäurheilupiirien talouden perusta. Kilpailujen liikevaihto on viime vuosina ollut noin 100.000 mk ja taloudellinen tulos vaihdellut 20.000 mk:sta aina yli 70.000 mk:aan. Kilpailujen talouden suunnittelu, seuranta ja tilinpäätös vaikuttavat siten oleellisesti metsäurheilupiirin tulevien vuosien talouteen ja siten toimintaedellytyksiin. Taloustuloksen maksimointi ei kuitenkaan saa nousta järjestäjien päätavoitteeksi kilpailujen tason ja kilpailijoiden saamien palvelujen kustannuksella.

Metsätaitokilpailujen talous eriytetään omaksi kokonaisuudeksi heti järjestelytoimikunnan avainhenkilöiden nimeämisen yhteydessä. Myös kilpailujen taloustuloksen käytöstä tai tappiosta vastaamisesta tehdään ainakin periaatteelliset päätökset jo tässä vaiheessa.

Kilpailujen rahaliikenteessä käytetään eri pankkitiliä kuin metsäurheilupiirin muussa toiminnassa ja tilinkäyttöoikeudet annetaan järjestelytoimikuntaan kuuluville henkilöille, yleensä kilpailunjohtajalle, sihteerille ja taloudenhoitajalle. Tilin alkusaldo siirretään tarvittaessa metsäurheilupiirin muulta tililtä.

Kilpailun talousarvio (liite 2) laaditaan ja hyväksytään järjestelytoimikunnassa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kilpailunjohtajan vastuulla on, että jo ensimmäisessä järjestelytoimikunnan kokouksessa voidaan esitellä ainakin alustava talousarvio, joka toteutuessaan täyttää esim. metsäurheilupiirin asettamat taloustavoitteet. Talousarvion toteutumista seurataan kaikissa järjestelytoimikunnan kokouksissa.

Metsätaitokilpailujen päätulot muodostuvat osanottomaksuista, käsiohjelman mainosmyynnistä ja erilaisista yhteistyösopimuksista. Hyvin koordinoitu käsiohjelman mainosmyynti kannattaa yleensä hajauttaa useamman henkilön tehtäväksi. Ainakin merkittävimpien yhteistyösopimusten tekeminen on kilpailunjohtajan vastuulla.

Sekä ilmoitustilaukset (liite 3) että yhteistyösopimukset (liite 4) laaditaan kirjallisina. Tämä auttaa saatavien perinnässä ja yhteistyösopimusten ehtojen täyttymisen toteamisessa.

Kilpailujen taloudenhoitajaksi hoitamaan kirjanpitoa nimetään kirjanpitotaitoinen henkilö. Tilinpäätös laaditaan mahdollisimman pian kilpailujen jälkeen. Tilintarkastuksen suorittavat metsäurheilupiirin valitsemat tilintarkastajat, jotka ovat mielellään samat kuin metsäurheilupiirillä.

Taloustuloksen käytöstä voi viimeisessä kokouksessaan tehdä yksityiskohtaisenkin esityksen metsäurheilupiirille siitä, kuinka taloustulos käytetään. Yleensä taloustuloksen käyttö jaksotetaan 5-10 vuodelle.

Metsätaitomestaruuskilpailuissa ei ainakaan viime vuosina ole syntynyt tappiollisia tilinpäätöksiä. Mahdollisesta tappiosta vastaaminen kuuluu ensisijaisesti metsäurheilupiirille, joka on rekisteröity yhdistys ja jonka nimissä ja valtuuttamana järjestelytoimikunta toimii.

10. KÄSIOHJELMA

Kilpailuita varten toimitetaan A5-kokoinen käsiohjelma. Käsiohjelma julkaistaan noin viikkoa ennen kilpailuja, jotta lähtölistat, kilpailuohjeet yms. voidaan toimittaa metsäurheilupiireille käsiohjelman muodossa. Käsiohjelman mainostilan myynti muodostaa oleellisen osan mestaruuskilpailujen tuotoista.

Käsiohjelman esimerkkisisältö:

- kilpailun suojelijan tervehdys
- kilpailupaikkakunnan kunnallisjohtajan tervehdys
- järjestelytoimikunnan puheenjohtajan (kilpailunjohtajan) tervehdys

- kilpailuorganisaatio
- ohjelma
- yleisohjeet
- opaskartat
- kilpailuohjeet
- lähtölistat
- palkintoluettelo
- aikaisemmat mestarit
- SMUL:n jäsenliitot ja metsäurheilupiirit
- metsätaitokilpailun säännöt.

Käsiohjelman rakennetta ja sisältöä muutetaan tarvittaessa ja kehitetään jatkuvasti.

Käsiohjelman toimittaminen ja mainosten myynti ovat paljon työaikaa vaativia tehtäviä. Nämä tehtävät voivat olla eri henkilöiden vastuulla. Käsiohjelman sisällön tuottavat omalta osaltaan eri vastuuhenkilöt käsiohjelman toimittamisen edellyttämässä aikataulussa.

Käsiohjelma toimitetaan yleis- ja kilpailuohjeita sekä lähtölistoja lukuunottamatta valmiiksi noin kuukautta ennen kilpailuja. Lopullinen taitto- ja painotyö voidaan siten tehdä nopeasti viimeisten osien valmistuttua.

11. KUULUTUS

Mestaruuskilpailuihin järjestetään kuulutus. Kuulutuksia tehdään sekä suomeksi että mahdollisuuksien mukaan ruotsiksi. Kuulutuksen tarkoituksena on:

- tiedottaa oleellisista kilpailuohjeista ja mahdollisista muutoksista ennen kilpailua, erityisesti viesteissä
- esitellä kilpailijat
- pitää kilpailijat ja yleisö ajan tasalla kilpailun kulusta
- viihdyttää haastatteluilla ja musiikilla
- esittää yhteistyösopimuksen mukaiset mainokset.

Varustukseksi tarvitaan urheilukilpailuissa käytettävä kuulutustekniikka. Kilpailukeskuksessa valmiina olevaa kuulutustekniikka kannattaa hyödyntää.

Kuulutus on tiiviissä yhteistyössä ja samoissa työtiloissa tulospalvelussa ajanottoa hoitavien kanssa. KJK-Tulostus Oy:n tulospalvelujärjestelmä tukee metsätaitokilpailujen kuulutusta.

Kuuluttajalta edellytetään alan kokemusta sekä laajoja taustatietoja metsätaitokilpailuista ja kilpailijoista.

12. TIEDOTUS

Metsätaitokilpailujen harrastajat, muut metsäammattilaiset, työntajat, metsänomistajat ja suuri yleisö saavat tietonsa ja luovat käsityksensä metsätaitokilpailuista pääasiassa tiedotusvälineiden antaman tiedon välityksellä. Tiedotuksella voidaan ratkaisevasti vaikuttaa siihen, millainen mielikuva metsätaitokilpailuista annetaan julkisuudessa ja miten sidosryhmät lajiin ja sen harrastajiin suhtautuvat. Ammattitaitoinen tiedottaja toimii läheisessä yhteistyössä kilpailunjohtajan kanssa.

Tiedotukseen liittyy aina selkeä lehdistötiedote, joka jaetaan paikallisille ja maakunnallisille tiedotusvälineille sekä ainakin metsäalan valtakunnallisille tiedotusvälineille ja Suomen Tietotoimisto STT:lle. Myös tiedotustilaisuuksien kutsut laaditaan selkeiksi ja mahdollisimman paljon mielenkiintoa herättäviksi.

Tiedotus mestaruuskilpailuista aloitetaan 1-2 vuotta ennen kilpailuajankohtaa. Tiedotuksen aloittaminen voi liittyä kilpailujen järjestämisoikeuden myöntämiseen, suojelijan pyytämiseen tai järjestelytoimikunnan ensimmäiseen kokoukseen.

Ensimmäinen tiedotustilaisuus pidetään mahdollisuuksien mukaan siten, että kilpailun keskeiset vastuhenkilöt ja suojelija ovat paikalla. Tiedotuksen tavoitteena on saada kilpailujen järjestäminen yleiseen tietoisuuteen sekä samalla pohjustaa maanomistajalupien, toimitsijoiden ja yhteistyösopimusten saantia ja edistää käsiohjelmamainosten myyntiä.

Seuraava tiedotustilaisuus järjestetään noin puoli vuotta ennen kilpailuja. Tiedotuksessa esitellään kilpailuja ja järjestelyjen etenemisestä kertoen myös tarkka kilpailuajankohta. Kilpailupaikat voidaan salaamissyistä jättää vielä kertomatta. Tiedotuksen tavoitteet ovat samat kuin ensimmäisellä kerralla, mutta lisäksi herätetään tiedotusvälineiden mielenkiinto itse kilpailutapahtuman uutisointiin.

Kahta päivää ennen viestikilpailua järjestetään tiedotustilaisuus mielellään viestikilpailun tai henkilökohtaisen kilpailun kilpailukeskuksessa. Tiedotuksen tarkoituksena on antaa tiedotusvälineille tarkkaa taustatietoa kilpailuista jakaen mm. käsiohjelma käyttöön. Samalla selvitetään tiedotusvälineiden toiveet kilpailupäivien osalta ja sovitaan yhteistyöstä, rajoituksista kilpailujen aikana ja tulosten toimittamisesta.

Kilpailun aikana toimittajien ja valokuvaajien oppaana toimii kilpailujen tiedottaja tai hänen nimeämänsä henkilö. Myös kilpailunjohtaja on mukana ainakin osan aikaa. Toimittajille annetaan mahdollisimman havainnollinen kuva kilpailujen luonteesta ja kulusta. Tiedottajan vastuulla on, että tiedotusvälineiden edustajat eivät kuitenkaan häiritse kilpailijoiden suorituksia.

Sekä viestikilpailusta että henkilökohtaisesta kilpailuista laaditaan tiedote, joka toimitetaan tiedotusvälineille tulosten läheteenä. Tulokset toimitetaan tiedotusvälineille viivytyksettä heti niiden valmistuttua.

Järjestäjät laativat valmiita uutisia ja ottavat valokuvia niille lehdille, jotka eivät lähetä omaa toimittajaa tai valokuvaajaa kilpailupaikalle.

13. PALKINNOT

Mestaruuskilpailuissa mitalisijoille 1-3 sijoittuneille jaetaan ns. "Puunkiertäjä"- mitalit. Henkilökohtaisessa kilpailussa (yleisessä ja naisten sarjassa sekä taito-/veteraanisarjassa) ja joukkuekilpailussa sekä yleisen sarjan ja veteraanisarjan viesteissä käytetään isoa (47 mm) mitalia. Naisten ja opiskelijoiden viesteissä käytetään pieniä (36 mm) mitaleita. Viesteissä mitali ja palkinto jaetaan jokaiselle joukkueen jäsenelle.

Mitalien kääntöpuolelle kaiverretaan merkintä Suomen Mestaruuskilpailusta, onko kyse kesä- vai talvikilpailusta, vuosiluku, sarja ja kilpailupaikka. Esimerkki kaiveruksesta:

*SM KESÄ 2000
NAISET
Vuokatti*

Henkilökohtaisen kilpailun sarjoissa muistopalkintojen lukumäärä on vähintään 10 % sarjan osanottajamäärästä, mutta muistopalkinto jaetaan kuitenkin kaikille pistesijoille 1-6 sijoittuneille.

Mestaruuskilpailuissa jaetaan osanottajamäärien mahdollistaessa palkintoja vähintään seuraavasti, kpl:

	mitalit	kunniapalkinnot	muistopalkinnot
Henkilökohtainen kilpailu			
yleinen	3	6	20
taito-/veteraanisarja	3	6	20
naiset	3	3	6
miesopiskelijat	3		
naisopiskelijat	3		
Metsätaitoviesti			
yleinen	3	1	
veteraanit	3	1	
naiset	3	1	
miesopiskelijat	3	1	
naisopiskelijat	3	1	

Metsätaitoviestin voittajille voidaan kunniapalkintojen asemesta jakaa myös kilpailuissa käytettävät muistopalkinnot.

Palkintojen tasossa huomioidaan mestaruuskilpailuille kuuluva arvo. Sarjojensa voittajien kunniapalkinnot ovat likimain samanarvoisia osanottajamäärästä riippumatta.

14. KOKOUKSET, KUTSUVIERAAT JA PALKINTOJENJAKOTILAISUUS

Metsätaitomestaruuskilpailuihin tai niiden yhteyteen liittyy useita juhlatilaisuuksia ja kokouksia sekä erinomainen mahdollisuus hoitaa metsäurheilua edistäviä yhteiskuntasuhteita.

14.1 Kokoukset

Viestipäivän iltana, välittömästi viestin loputtua järjestetään sekä kesämestaruuskilpailujen että talvimestaruuskilpailujen yhteydessä yleensä SMUL:n hallituksen kokous. Kokousta varten järjestäjät varaavat SMUL:n sihteerin kanssa sovitulla tavalla noin 10 hengen kokoustilan ja kokoustarjoilut. Hallituksen pyynnöstä järjestäjien edustaja, yleensä kilpailunjohtaja esittelee kilpailujen järjestelyjä ja niiden sujumista.

Talvimestaruuskilpailujen yhteydessä järjestetään välittömästi hallituksen kokouksen jälkeen yleensä myös SMUL:n liittokokous. Kokousta varten järjestäjät varaavat SMUL:n sihteerin kanssa sovitulla tavalla noin 40 hengen kokoustilan ja kokoustarjoilut.

14.2 Kutsuvieraat

Viestipäivän iltana järjestetään kutsuvierastilaisuus. Kutsuvierastilaisuus voi olla järjestävän metsäurheilupiirin asemesta olla myös tärkeän yhteistyökumppanin, kunnan tai muun yhteistyötahon isännöimä. Kilpailun johto yhdessä isännän kanssa päättää kutsuvierastilaisuuteen kutsuttavat.

Esimerkkinä kutsuvierastilaisuuden osanottajista:

- järjestelytoimikunnan puheenjohtaja ja kilpailunjohtaja
- järjestelytoimikunnan sihteeri
- järjestävän metsäurheilupiirin puheenjohtaja
- SMUL:n hallituksen jäsenet, sihteeri ja taitomerkkisihteeri
- seuraavien vastaavien mestaruuskilpailujen edustajat (2 henkilöä)
- kunnan-/kaupunginjohtaja
- tärkeimpien yhteistyökumppaneiden edustajat.

Kilpailua seuraamaan kutsutaan vieraiksi yhteistyökumppaneita ja kaikki tehtäväkohteiksi metsiään luvanneet maanomistajat. Vieraiden ohjelma on pääosin ohjattua. Vieraiden oppaana toimii kutsuvierasisäntä. Myös järjestelytoimikunnan puheenjohtaja/kilpailunjohtaja on mukana ainakin osan aikaa.

Kutsuvieraille annetaan mahdollisimman havainnollinen kuva kilpailun kulusta ja kohtuulliset tarjoilut. Kutsuvierasisännän vastuulla on, että vieraat eivät häiritse kilpailijoiden suorituksia.

14.3 Palkintojenjakotilaisuus

Metsätaitokilpailut, myös mestaruuskilpailut huipentuvat palkintojenjakotilaisuuteen. Palkintojenjakotilaisuus järjestetään mestaruuskilpailujen arvon mukaisesti ja välittömästi tulosten valmistuttua. Mikäli tulokset valmistuvat arvioitua nopeammin, voidaan ohjelmaa aikaistaa siitä selkeästi kilpailukeskuksessa tiedottamalla.

Palkintojenjakotilaisuudessa jaetaan myös järjestävän metsäurheilupiirin esittämiä tai järjestämiä huomionosoituksia. Esitykset SMUL:n kultaisista ja hopeisista ansiolevykkeistä ja pöytälippuista tehdään SMUL:n hallitukselle hyvissä ajoin, viimeistään noin puoli vuotta ennen kilpailuja. SMUL:n pronssisen ansiolevykkeen voi myöntää myös metsäurheilupiiri. Pronssinen levyke myönnetään järjestelytoimikunnan puheenjohtajalle, ellei hän jo aiemmin ole saanut kyseistä merkkiä.

Palkintojenjakotilaisuuden kesto on 1-1,5 tuntia. Palkintojenjakotilaisuuden ohjelmaan sisällytetään alkuun SMUL:n puheenvuoro ja loppuun seuraavan vuoden vastaavien mestaruuskilpailujen järjestäjien puheenvuoro.

Myös ilman omaa menestystä jäänyt metsätaitomestaruuskilpailujen osanottaja voi olla tyytyväinen kokemaansa. Hyvin järjestettyjen kilpailujen järjestäjän paras palkinto on tyytyväisenä kotimatalle lähtevä kilpailija.